

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/28/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313208699
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2313208699.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Eva Barcajová a sudkýň: Mgr. Renáta Gavalcová a JUDr. Bibiána Ťažiarová, v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., IČO: 26 429 705, so sídlom Česká republika, Brno, Zábrdovice, Příkop 843/3, proti žalovanému: L. B., nar. XX.X.XXXX, bytom L. XXX, o zaplatenie 932,- Eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta, č. k. 10C/274/2013-89 zo dňa 3.11.2016, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ruší a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vec súd právne posúdil aplikáciou ust. čl. 2 ods. 1, čl. 3 ods. 1, čl. 5 ods. 1, 2, 3, 4, čl. 7 ods. 1, 2, 3, čl. 9 ods. 1, čl. 19 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Súd vychádzal zo skutkových zistení na základe vykonaného dokazovania, že žalovaný dňa 27.1.2009 vystavil vlastnú zmenku, obsahom ktorej je záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ s.r.o. sumu 932,- Eur spolu so zmenkovým úrokom z dlžnej sumy. Pôvodný veriteľ spoločnosť POHOTOVOSTĚ s.r.o. túto zmenku vyplnil v zmysle dohody o vyplnení zmenky (čl. 14 VOP) na sumu 932,- Eur s dátumom úročenia 27.5.2009 táto bola povinnému predložená na zaplatenie. Uvedená zmenka bola vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkou „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ a za miesto platenia bolo určené sídlo pôvodného zmenkového veriteľa a to spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že uvedená spoločnosť túto zmenku indosovala na rad žalobcu, avšak nie je uvedený dátum jej prevedenia rubopisom. Z uvedenej listiny vyplýva, že ide o vzorové tlačivo, do ktorého boli rukou vpísané údaje: dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa, ako aj jeho podpis, pričom zmenková suma je vyjadrená číslicami, ako aj slovami a dátum začiatku úročenia je v listine uvedený odlišným tlačným písmom ako zvyšok vzorového tlačiva.

3. Súd uzavrel, že predmetná zmluva spĺňa charakter zmluvy spotrebiteľskej a zmenka má zabezpečovací charakter pôvodného právneho vzťahu majúceho povahu vzťahu spotrebiteľského. Súd skúmal a uzavrel, že predmetná zmenka spĺňa všetky formálne náležitosti § 75 zák. zmenkového a šekového č. 191/1950 Zb. Mal za preukázané, že zmenka slúži ako zabezpečovací právny prostriedok zo spotrebiteľského vzťahu, povinnosťou súdu bolo skúmať postavenie žalovaného ako spotrebiteľa, pričom poukázal na rozsudok ESD pod sp. zn. C-419/2011 zo dňa 14.3.2013 (Z. T., a.s. proti H. Z.). Bez ohľadu na to, že predmetom konania sú nároky zo zmenky, súd sa musel zaoberať kauzálnymi vzťahmi pôvodného zmenkového veriteľa a žalovaného. Skonštatoval, že v súvislosti s poskytnutím úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom tak ako to vyplýva zo zákona č. 258/2001 Z. z. podľa ktorého veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek

na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva. Ak je v rozpore s uvedeným, zmenka aj tak prijatá či vyplnená veriteľom, veriteľ ju nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Spotrebiteľovi musí byť poskytnutá ochrana pred neprijateľnými podmienkami aj v prípade, ak sa uplatňuje právo zo zmenky a je potrebné aplikovať článok 1 ods.1 Smernice Rady 93/13/EHS a chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Dohoda o vyplňovacom práve zmenky je uvedená vo všeobecných úverových podmienkach, teda vo formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaný ich obsah nemal možnosť akokoľvek ovplyvniť. Táto podmienka teda nebola individuálne dojednaná a nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa, keďže nezohľadňuje práva spotrebiteľa a umožňuje vymáhať i plnenia, ktoré sú uplatňované v rozpore so zákonom.

4. Následne súd poukázal na ust. § 52 ods. 1, 2, § 53 ods. 1, 2, 3, 4 písm. k), 5, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, § 2 písm. b), § 3 ods. 1 a 2, § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Mal za to, že na predmetnú úverovú zmluvu vznikla za účinnosti zákona č. 258/2008 o spotrebiteľských úveroch. Nakoľko súd dohodu o vyplňovacom práve zmenky (čl. 14 všeobecný podmienok poskytnutia úveru) vyhodnotil za neprijateľnú podmienku podľa § 53 a § 54 v spojení s § 3 Občianskeho zákonníka, majú za to, že nešlo o podmienku individuálne dojednanú a nepochybne spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa z dôvodu, že umožňuje vymáhať plnenia uplatňované v rozpore so zákonom, bez zohľadnenia práv spotrebiteľa, ide o dojednanie neplatné podľa ust. § 53 ods. 5 OZ. V prípade ak je neplatná dohoda o vyplňovacom práve zmenky, je neplatná aj samotná zmenka, čo korešponduje aj s právnym názorom vysloveným Najvyšším súdom SR zo dňa 6.5.2008 pod sp.zn. 4 Obo 161/2007. Najvyšší súd v odôvodnení uviedol, že z neplatnej úverovej zmluvy v dôsledku neprímerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluvu za priečiacu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku, nemohlo žalobcovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky. Skutočnosť, že právny predchodca žalobcu postupuje v rozpore so zásadami spotrebiteľského práva, preukazuje aj samotný list Európskej komisie z 25.4.2013 pod č. 2012/4165 adresovaný Slovenskej republike s upozornením na nedodržiavanie spotrebiteľského práva Európskej únie s uvedením praktík obchodnej spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., ktorá vymáha nezákonné pohľadávky založené na nekalých podmienkach s konkrétnym uvedením blankozmieniek, zameraných na vyhýbanie sa riadnej justičnej kontrole. Podľa záverov uvedeného listu obchodníci vyplňajú do blankozmieniek svoju nárokovanú sumu, hoci to právne predpisy o spotrebiteľských úveroch nedovoľujú a napriek skutočnosti, že tieto pohľadávky nemajú oporu v právnych predpisoch a sú založené na nekalých podmienkach, rozhodcovské súdy vynášajú rozsudky aj na základe uvedených zmieniek. Vyslovenému právnemu názoru súdu zodpovedá aj zákonná úprava o spotrebiteľských úveroch, na základe ktorej bola predmetná zmenka vystavená, konkrétne uvedené v ust. § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z. z. (účinný však až od 1.1.2011), ktoré zakazuje splnenie ale aj zabezpečenie úveru zmenkou. Keďže predmetná zmenka bola vystavená v rozpore § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z., presahuje najvyššiu prípustnú výšku, je absolútne neplatným právnym úkonom s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka. V súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom (zákon zmenkový a šekový č. 191/1950 Zb.). Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Na absolútnu neplatnosť súd musí prihliadať ex offo. V ďalšom súd vyslovil názor, že prakticky žiaden nebankový úver nemôže byť zabezpečený zmenkou, ak je druhou stranou spotrebiteľ. Ak jestvujú indície, že zmenka zabezpečovala úver/pôžičku pre spotrebiteľa, je treba odmietnuť poskytnúť právnu ochranu, lebo nový zmenkový veriteľ si mal preskúmať, či zmenka zabezpečovala spotrebiteľský úver zvlášť za stavu, keď nadobudol desiatky, či stovky takýchto zmieniek od subjektov, o ktorých je všeobecne známe, že ich predmetom činnosti je poskytovanie úverov/pôžičiek.

5. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku tak, že úspešnej žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Proti tomuto rozsudku podal prostredníctvom svojho právneho zastúpenia odvolanie žalobca, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná žalobcovi vyčíslenú náhradu trov odvolacieho konania. Argumentoval tým, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d Civilného sporového poriadku), že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 365 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku - sú nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočnila jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku). Súd v odôvodnení uvádza, že vo veci vykonal dokazovanie okrem iného oboznámením sa s úverovou zmluvou, exekučným spisom a ďalšími listinnými dôkazmi, účastníci pritom takéto dokazovanie nenavrhli, čo je v rozpore s § 120 Občianskeho súdneho poriadku. Žalobca predložil súdu ako dôkaz platnú zmenku, ktorou keďže spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zák. č. 191/1950 Zb., dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného žiadnych námietok nebolo a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších nerozhodných dôkazov. V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Súd pritom svoj postup v tomto smere ničím nezodôvodnil. Žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke, ak tak ale neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej citovaným nariadením. Podľa odvolateľa správanie súdu, ktorý z vlastnej iniciatívy bez návrhu účastníkov rozširoval okruh dokazovaných skutočností, aby získal dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu, je neprijateľné v právnom štáte a predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

7. Ďalej odvolateľ argumentoval tým, že súd nesprávne vychádzal z podľa neho nesporných skutočností, že právny predchodca žalobcu so žalovaným uzatvorili zmluvu o úvere, že zmenka je zabezpečovacia zmenka a že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto skutočnosti neboli tvrdením ani jedného z účastníkov (akt. strán), súd ich vyabstrahoval z dokazovania, ktoré sám navrhol. Takéto skutočnosti preto nemožno považovať za nesporné. Účastníci (akt. strany) sa k nim nikdy nevyjadrili, a preto neexistuje spôsob, akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností. Ak súd na takýchto skutočnostiach založil svoje meritórne rozhodnutie, rozhodnutie nepochybne je postihnuté vadou, ktorá má za následok jeho nesprávnosť. Prvoinštančný súd dospel k rozhodnutiu aj na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov a ich nesprávnej interpretácie. V ďalšom poukázal na rozhodnutie KS v Banskej Bystrici č.k. 43CoZm/18/2013, z ktorého okrem iného odcitoval, že každý občan má možnosť pred vystavením zmenky zvážiť, či ju podpíše alebo uprednostní inú formu potvrdenia svojej povinnosti uhradiť dlh. Nie je možné pripustiť, aby sa vytvorila osobitná skupina subjektov (spotrebiteľia), pre ktorých by sa právne predpisy vykladali inak ako pre všetky ostatné subjekty. Žalobca je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Zmenka je samostatným abstraktným záväzkom reakcesorickej povahy, nie je možné ju spájať, či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Prvoinštančný súd ignoroval § 17 Zákona o zmenkách a šekoch, z ktorého vyplýva, že žalovaný vo všeobecnosti nie je oprávnený znášať tzn. kauzálne námietky voči majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jeho vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky, keďže tak v sporovom konaní nemôže činiť odporcu, tým menej tak môže činiť sám súd. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Obo/3/2008. Pripustil, že za určitých okolností je síce možné uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu, ktorý nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu na seba prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. V danom prípade bolo následkom nesprávne rozhodnutie vo veci, keď súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením § 5 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, porušil ustanovenia o vykonávanie jednotlivých dôkazov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa nariadenia vykonané bez návrhu. Zdôraznil, že kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Zmluvný vzťah medzi odporcom a remitentom je po indosovaní irelevantný. Navyše navrhovateľovi nie je známy obsah údajného zmluvného záväzku. Poukázal tiež na rozsudok NS ČR sp. zn. 25Cdo/1839/2000, ktorý vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná v SR, z ktorého zdôraznil, že zmenkový záväzok je celkom samostatný a oddelený od prípadného záväzku, ktorý bol pôvodom jeho vzniku. Je nezávislým dokonca na existencii zaistenej pohľadávky. Vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového záväzku nie je možné hovoriť o tom, že zmenka

je zmenou podľa zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Uplatnená zmenka má všetky zákonom predpísané náležitosti, je teda platná a uplatnený nárok žalobcu je tak v celom rozsahu dôvodný.

8. Odvolateľ sa ďalej vyjadril k záveru súdu, že dohoda o vyplňovacom práve blankozmenky by mala predstavovať neprijateľnú zmluvnú podmienku pri poskytovaní spotrebných úverov. Poukázal, že samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťal, aby bola na zabezpečenie nárokov vystavená zmenka, limitovaná bola len výška zabezpečenia. Zákonodarca tiež pripúšťal, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení. Dohoda o vyplňovacom práve preto nemohla byť neplatná a nemohla byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, keďže právna úprava explicitne pripúšťala používanie blankozmieniek. Uviedol tiež, že v rozhodnutí C-419/2011, na ktorý poukazuje prvoinštančný súd, je riešená celkom odlišná prejudiciálna otázka, než by sa mohla týkať prejednávanej veci, a to, či vôbec súd má právomoc o žalobe konať a rozhodnúť. Zdôraznil tiež záver, že na preukázanie postavenia spotrebiteľa nepostačuje len okolnosť, že zmenkový ručiteľ je fyzickou osobou. Súd o tom argumentuje neexistujúcim právnym názorom súdneho dvora.

9. V ďalšom odvolateľ poukázal na závery KS v Banskej Bystrici vo veci 43CoZm/10/2013, z ktorého zdôraznil, že podľa Nariadenia o Európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je konanie zásadne písomné a súd vec prejedná ústne len vtedy, ak to považuje za potrebné, alebo ak to navrhne niektorá zo strán, že neopodstatnenosť, resp. neprípustnosť návrhu je možné posudzovať výlučne z procesného hľadiska a nie z hmotnoprávneho, že súdom vykonané dokazovanie nebolo vykonané na tvrdenia žalobcu, ktorý jasne, úplne a zrozumiteľne na tlačive A uplatnil právo zo zmenky a ktorý uviedol, že nie je jej pôvodným majiteľom, ale indosatárom. Pokiaľ dlžník, aj keď v pozícii spotrebiteľa, nepreukázal že nový majiteľ zmenky konal pri jej nadobúdaní vedome na jeho škodu a keď nepodal žiadne námietky vyplývajúce z jeho vzťahu k navrhovateľovi a ani zo záväzkovo-právneho vzťahu, ku ktorému sa zmenka viazala a teda voči remitentovi, nie je možné výklad prvostupňového súdu akceptovať. Posudzovanie základného vzťahu by malo význam len vtedy, keby odporca ako spotrebiteľ vzniesol voči majiteľovi zmenky, že k indosácii došlo na jeho škodu, alebo ak by podal relevantné kauzálne námietky týkajúce sa úverovej zmluvy, prípadne zmenky, čo by musel v konaní aj preukázať. Zásada abstraktnosti zmenkových záväzkov znamená, že v prípade zmenky ide o záväzky celkom oddelené od všeobecných záväzkových vzťahov, ktoré viedli k jej vzniku, čo platí aj pre zmenky zabezpečovacie. Záväzky zo zmenky, aj keď vznikli z konkrétnych zmluvných záväzkov sú záväzkami samostatnými. Ďalej poukázal na Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013, z ktorého odcitoval state podporujúce jeho názor o abstraktnej zmenke. Konštatoval, že pokiaľ súd poukazuje na rozhodnutie vo veci C-419/11 a odvodzuje z neho povinnosť skúmať z úradnej moci postavenie žalovaného ako spotrebiteľa, v danom konaní bola riešená celkom odlišná prejudiciálna otázka, než by sa mohla týkať prejednávanej veci. Uzavrel, že okresný súd argumentuje neexistujúcim právnym názorom Súdneho dvora.

10. Argumentoval aj tým, že pôvod informácie súdu prvej inštancie k existencii pripomienky Európskej komisie vo veci C-558/13 je pochybný, keďže súd nebol účastníkom označeného prejudiciálneho konania a pripomienka Európskej komisie nie je verejne dostupná a taktiež nie je súčasťou súdneho spisu. Súd odôvodnenie svojho rozhodnutia preto založil na argumentácii, ktorú získal z neznámeho a neverejného zdroja, čo je v právnom štáte neprípustné. K samotnému obsahu pripomienky uviedol, že ide len o jeden z názorov jedného z účastníkov prejudiciálneho konania. Citovanie a aplikovanie názoru jedného z účastníkov a nie rozhodnutia súdu je neodôvodnené a neprípustné. Poukázal pritom na vyjadrenie Nemecka k čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS a čl. 4 Smernice Rady 87/102/EHS ako i vyjadrenie Slovenskej republiky, ktorými sa súd nezaoberal. Uzavrel, že nikto okrem súdu netvrdil, že žalovanému bol poskytnutý spotrebiteľský úver a túto skutočnosť nikto v konaní ani nepreukázal. Ak napriek tomu súd z tohto záveru vychádzal, jeho rozhodnutie je prekvapivé a predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom.

11. Žalovaný odvolací návrh nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

12. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej CSP), ktorý nahradil a zrušil do 30.6.2016 účinný zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej OSP). Odvolací súd prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe prechodného

ustanovenia § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa CSP.

13. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 v čase podania odvolania účinného OSP, aktuálne § 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 201 OSP, akt. § 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťa (§ 201 a 202 OSP, akt. § 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP, akt. § 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a), b), f) OSP, ktoré má ekvivalent v § 365 ods. 1 písm. a/, d/, f/, h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že odvolaniu je dôvodné, v dôsledku čoho je nevyhnutné napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, s použitím § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Nariadenie (Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu) má za cieľ zjednodušiť a zrýchliť konanie v cezhraničných sporoch, ako aj náklady s tým spojené (bod 8). Ide o alternatívny nástroj sledujúci zjednodušenie prístupu k spravodlivosti, ako i zníženie nákladov, preferujúc tak zásadu písomnosti európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Nariadenie, ako prameň komunitárneho práva, nemožno však zneužívať na obchádzanie celého komplexu európskych právnych noriem, vrátane vnútroštátnych právnych noriem, zameraných na ochranu spotrebiteľa. Národný súd musí mať možnosť skúmať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách a musí ich skúmať ex offa (rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie C-240-244/98, Oceano Grupo Editorial, C-243/08, Pannon GSM). To platí aj v právnych veciach podľa Nariadenia, v ktorých je žalovaný spotrebiteľ. Súdna kontrola dopadá aj na zmenkových dlžníkov ako spotrebiteľov, ktorí z nej nemôžu byť vylúčení v dôsledku zmeny zmluvného vzťahu na vzťah zo zmenky, ktorý nie je zásadne kauzálny a oprávňuje veriteľa rozhodnúť, že ním požadované plnenie je v celom rozsahu oprávnené.

15. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporov rozlišuje dve procesné štádiá, a to začatie konania (čl. 4) a priebeh konania (čl. 5), ktorým má zodpovedať normovaný postup súdu (tribunálu). V prvom štádiu konania, ak pohľadávka patrí do rozsahu pôsobnosti nariadenia a súd sa domnieva, že informácie, ktoré poskytla žalobkyňa, nie sú dostatočné (jasné alebo primerané), pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, poskytne žalobkyni možnosť tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky doplniť (o požadované informácie) v určenej lehote (aplikujúc vzorové tlačivo B). Súčasne Nariadenie upravuje procesný postup súdu v prípade, ak žalobkyňa tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplní v rámci určenej lehoty, a to tak, že súd návrh zamietne.

16. Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy, ide o spotrebiteľskú zmenku, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z odlišností spotrebiteľskej zmenky je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou spotrebiteľskej zmluvy je ex offa súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia, čo platí aj vo veciach podľa Nariadenia, v ktorých je spotrebiteľ žalovanou stranou (porov. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/61/2015).

17. Konanie pred súdom má zabezpečiť pre strany konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Preto im musí byť vytvorená možnosť predvídať rozhodnutie súdu a tomu prispôbiť uplatňovanie (realizáciu) svojich procesných práv. Všeobecný súd je však povinný na všetky procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nároky, alebo sa bráni ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 85/2015-17 z 12. februára 2015).

18. Ak súd prvej inštancie začal vykonávať dokazovanie, bol povinný dodržať procesné pravidlá vykonávania dôkazov. Súd vo svojom rozhodnutí mal vychádzať zo stavu, ktorý zodpovedal

preukázaným tvrdeniam strán sporu, skutočnostiam, ktoré neboli medzi stranami sporné a súd o ich pravdivosti nemal dôvodné pochybnosti, skutočnostiam, ktoré nie je nutné dokazovať (§ 121 OSP akt. §186 CSP) a skutočnostiam vyplývajúcim z právnych alebo skutkových domniek i právnych fikcií (porov. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo 214/2014). Cieľom je zistiť skutkový základ vecí s prihliadnutím k skutkovej podstate príslušnej právnej normy (hmotného alebo procesného práva). Skutočnosťami všeobecne známymi (tzv. notoriety) sú také skutočnosti, ktoré sú známe pomerne širokému okruhu ľudí a vedomosť o týchto skutočnostiach možno u bežného priemerne vzdelaného človeka, žijúceho v danom mieste a čase, predpokladať. Predmetom dokazovania nie sú ani skutočnosti, ktoré sú síce známe len súdu, ak poznatky o týchto skutočnostiach získal zo svojej úradnej činnosti. Najčastejšie pôjde o skutočnosti zachytené v súdnych spisoch, dôležité pre procesné rozhodnutie (napr. pri hľadaní vhodného opatrovníka sa použije vedomosť z iného súdneho konania, príp. pri opätovnom zastupovaní účastníkov konania zástupcom, ktorý nie je advokátom). Za skutočnosť známu súdu z jeho činnosti však nemožno považovať obsahovú náležitosti konkrétnej zmluvy o úvere, vrátane všeobecných podmienok, ktoré sú jej súčasťou, len preto, že v iných obdobných veciach boli uzavreté formulárové zmluvy.

19. Zmluva o úvere, ktorá preukazuje obsah kauzálneho vzťahu medzi pôvodnými účastníkmi právneho úkonu, predstavuje hlavný a kľúčový dôkazný prostriedok v procese vykonávania a hodnotenia dôkazov, v súvislosti so súdnou kontrolou zmluvných podmienok vykonávaných ex offa (z úradnej činnosti). V odvolacom konaní je potom predmetom prieskumu aj odvolacím súdom (čo v danom prípade nebolo možné). Ak však ju súd prvej inštancie nemal vo svojej dispozícii (keďže ju nezadovážil pripojením exekučného spisu, pričom ani nezistil konkrétnu spisovú značku), nemohla podliehať hodnoteniu dokazovania, pretože súd prvej inštancie len vychádzal z iných obdobných zmlúv (nie konkrétnej zmluvy o úvere) v iných veciach.

20. K argumentácii odvolateľa týkajúcej sa nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie pri vykonávaní dokazovania (aplikácia ustanovenia § 120 ods. 1 OSP účinnom do 30. júna 2016), akt. § 132 CSP účinný od 1.7.2017 (aj už ku dňu rozhodovania súdu prvej inštancie) je potrebné uviesť, že vykonanie aj iných než účastníkmi navrhnutých dôkazov je legitímne v konaniach s ochranou slabšej strany (vrátane spotrebiteľských sporov) s poukazom na § 290 CSP až 300 CSP. Podľa § 295 CSP v spotrebiteľskom spore potom súd môže vykonať aj tie dôkazy, ktoré spotrebiteľ nenavhol, ak je to nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci; súd aj bez návrhu obstará alebo zabezpečí taký dôkaz.

21. Súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom (ktorému neprináleží nahrádzať konanie pred súdom prvej inštancie vykonávaním dokazovania, predovšetkým rozhodujúcimi dôkaznými prostriedkami).

22. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie včítane závislého výroku o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

23. Povinnosťou súdu prvej inštancie tak bude v ďalšom konaní (vychádzajúc zo štádia dokazovania v danej veci) skúmať, či sa jedná o spotrebiteľský právny vzťah (za účelom zabezpečenia právnej ochrany spotrebiteľa), na základe preukázaných skutočností (vykonaním dokazovania) o konkrétnom kauzálnom vzťahu medzi pôvodným veriteľom a dlžníkom, najmä o právnom titule, na základe ktorého bola zmenka vystavená a vyplnená, vrátane jeho súčastí, tiež o obsahu vzájomných práv a povinností veriteľa a dlžníka.

24. Pri vykonávaní dokazovania súd prvej inštancie bude postupovať v súlade s pravidlami procesného kódexu (CSP účinného od 1. júla 2016). Spisový materiál konkrétny exekučný spis aj reálne pripojí, príp. jeho časť zhotovením kópií relevantných častí spisu, v súvislosti s obligatórnym prieskumom zmluvných podmienok v spotrebiteľských vzťahoch.

25. Pri písomnom vyhotovení súdneho rozhodnutia bude súd prvej inštancie, v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru odvolacieho súdu, postupovať v súlade s ustanovením § 220 CSP a preskúmateľným spôsobom vyjadrí skutkové zistenia a právne závery, na základe ktorých vec posúdil a rozhodol. Bude dbať tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé s uvedením

skutočností, ktoré považoval za preukázané a ktoré nie, z akých dôkazov vychádzal a s akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, príp. prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strany v konaní.

26. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

27. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).